

Øyedrypping - Dilatasjon, premature og barn opp til 15 år

D47996

 Utgave:
3.04

 Gjelder fra:
02.12.2025

Side 1 av 2

Hensikt og omfang

- Sikre god dilatasjon før øyeundersøkelse. Dråpene gir utvidelse av pupillen og muliggjør bedre undersøkelse av øyebunnen.
- Gjelder for barn 0 - 15 år, inkludert premature.
- Spesifikke tiltak for barn innlagt Nyfødt intensiv er beskrevet i eget avsnitt.

Ansvar/målgruppe

- Øyelege/lege har ansvar for å forordne behandling.
- Sykepleier har ansvar for at forordnet behandling følges.

Handling

Premature og barn frem til 1 år (termin)

- Dråpene bestilt fra apoteket: Syclopentolat-Fenylefrin APL 0,5% + 0,5% (K-dråper til barn). Viser til holdbarhet på flasken etter at flasken er åpnet. Oppbevares i kjøleskap.
- Trekk opp fra flasken i en 1ml sprøyte. Merk med K-dråper og dato.
- Hvis apoteket ikke har Syclopentolat-Fenylefrin APL 0,5% + 0,5%; se avsnitt [Mangel på Syclopentolat-Fenylefrin APL 0,5% + 0,5% hos apotek](#)
- Kontroller barnets navn og fødselsdato
- Gi ev. smertelindring
 - For barn innlagt på nyfødt intensiv se [Smertelindring](#)
- Ca. en time før planlagt undersøkelse:
 - Barnet dryppes med 1 dråpe Syclopentolat-Fenylefrin APL 0,5%+0,5% (K-dråper til barn). Gjenta dryppingen etter 10 min. (1).
- 30 minutter før øyeundersøkelse sjekkes effekten av dråpene ved å lyse på øynene. Ved manglende dilatasjon av pupiller dryppes dråpene en gang til (4).
- Avklar med lege om mørkpigmenterte barn skal dryppes med Tropicamide 5mg/ml (endosebeholdere), 1 dråpe i hvert øye, 30 min. før undersøkelsen (2,3).
- Dryppeteknikk
 - Trekk nedre øyelokk forsiktig ned, og drypp 1 dråpe i hvert øye på innsiden av nedre øyelokk.
 - Tørk bort all overflødig væske med kompress for å begrense systemisk eksponering.
 - For barn innlagt på nyfødt intensive se også avsnitt; [Dryppeteknikk](#)
- Både dråper og undersøkelse kan utløse bradykardi eller annen arytmi, og barnet kan bli trøtt av dråpene:
 - På Øye poliklinikk bestemmer ansvarlig lege om barnet skal dryppes en eller to ganger ved reaksjon tidligere.

Barn innlagt nyfødt intensiv

Smertelindring

- Anbefales at barnet er mett og stabilt og at sykepleier og ev. foreldre medvirker og støtter barnet. Sukkervann anbefales umiddelbart før undersøkelsen og smokk kan virke lindrende (4). [Nyfødt - Smertelindring, glukose](#)
- Før innsetting av øyelokksperre dryppes øynene med bedøvende oxybuprokain (4). Utføres av øyelege.

Dryppeteknikk

- Etter applikasjon av øyedråpen; trykk fingeren på tårekanalen i øyekroken i minst 1 minutt (K-dråper til barn) (2) og 3 minutter (Tropicamide) (3).
- Skjerm barnet mot sterkt lys i to timer fra første drypping.
- Premature barn overvåkes med pulsoksymeter fra barnet dryppes, under undersøkelsen og to timer etterpå.

Barn over 1 år (termin) til 15 år

- Dryppes med minims Syklopentolat 1 %.
- Ved mørk iris, ev. supplere med minims Tropicamide, konferer med lege.

Mangel på Syclopentolat-Fenylefrin APL 0,5% + 0,5% hos apotek

- Benytt Syclopentolat 0,5% og Phenylephrin/Metaoxedrin 10%
 - Åpne en minims Syclopentolat 0,5%, og sprut i plastpakningen.
 - Drypp to dråper Phenylephrin/Metaoxedrin 10% i plastpakningen.
 - Sug opp innholdet med den tomme Syclopentolat-hylsen.
 - Drypp 1 dråpe i begge øyne, gjenta etter 5 minutter.

Referanser

[SI/17.34-02](#)

[KBK/17.01.02-18](#)

[Smertelindring til nyfødte og premature](#)

[Nyfødt - Veileder, nyfødtmedisin](#)

1. Austeng D, Lindqvist S. Retningslinjer for screening av retinopathi hos premature. Nasjonal kvalitetshåndbok for oftalmologi. [Internett] 2022 [hentet 02.12.2025]. Tilgjengelig fra: <https://www.helsebiblioteket.no/innhold/retningslinjer/oftalmologi-nasjonal-kvalitetshandbok-for-oftalmologi/smabarnsoftalmologi/retningslinjer-for-screening-av-retinopathi-hos-premature>
2. Felleskatalogen. Legemidler på godkjenningfritak. [Internett] 2020 [hentet 02.12.2025]. Tilgjengelig fra <https://www.felleskatalogen.no/medisin/godkjenningfritak/preparatliste/c>
3. Helsebiblioteket. Nyfødtveileder: 9.12 Nasjonale retningslinjer for screening, behandling og oppfølging av prematuritetsretinopati (ROP) [Internett] [hentet 02.12.2025].Tilgjengelig fra: [9.12 Nasjonale retningslinjer for screening, behandling og oppfølging av prematuritetsretinopati \(ROP\)](#)